

Lähettiläjä: SM_VP_Maahanmuutto_osasto
Lähetetty: 5. helmikuuta 2010 14:48
Vastaanottaja: Sutter Sanna SM; Heinolainen Päivi SM
Aihe: VL: Suomen Pakolaisavun lausunto

Lähettiläjä: Kim Remitz - Suomen Pakolaisapu [mailto:kim.remitz@pakolaisapu.fi]
Lähetetty: 5. helmikuuta 2010 14:23
Vastaanottaja: SM_VP_Maahanmuutto_osasto
Aihe: Suomen Pakolaisavun lausunto

Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolle

5.2.2010

Suomen Pakolaisapu ry:n lausunto koskien Hallituksen esitystä Eduskunnalle maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 3 ja 19c §:n muuttamisesta.

Suomen Pakolaisapu ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida muutosehdotuksia.

Suomen Pakolaisapu pitää lakiuudistusta sisällöllisesti pääosin hyväksyttävänä. Sen valmistelua pidämme kuitenkin osin puutteellisena ja perusteluja osin ongelmallisina.

Ajatusta siitä, että romanialaisten ja bulgariaalaisten hakijoiden turvapaikkahakemukset ovat perusteettomia, perustellaan sillä, että he tulevat ”turvallisesta alkuperämaasta”. Romanian Itä-Euroopan maissa kokema laajamittainen syrjintä ja perusoikeuksien puuttuminen on kuitenkin yleisesti tiedossa. **Suurin osa näistä turvapaikanhakijoista on Bulgarian ja Romanian romaneja, joihin kohdistuva rasistinen väkivalta ja laajamittainen syrjintä erityisesti taloudellisten ja sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien alueella (kuten toimeentulo, asuminen, terveys ja koulutus) on yksi EU-alueen vakavimpia ihmisoikeusongelmia.** Tähän ovat kiinnittäneet huomiota niin EU:n omat toimielimet, mm. perusoikeusvirasto, kuin Euroopan neuvosto, sen ihmisoikeustuomioistuin ja Etyj. Romanian tekemien turvapaikkahakemusten lisääntyminen kertoo siten osaltaan myös siitä, etteivät perusoikeudet toteudu yhdenvertaisesti EU:n alueella.

Esimerkiksi 8.1.2010 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin totesi Bulgarian poliisin syyllistyneen kolmen romanitaustaisen Bulgarian kansalaisen epäinhimilliseen ja halventavaan kohteluun pidätyksen ja vangitsemisen aikana. Ihmisoikeustuomioistuimen mukaan Bulgarian viranomaiset löivät laimin velvollisuutensa tutkia tehokkaasti henkilöiden kohtelua. (EIT:n päätös <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/portal.asp?sessionSimilar=43420650&skin=hudoc-en&action=similar&portal=hbkm&Item=1&similar=frenchjudgement>). Tämän valossa on huolestuttavaa, että hakemuksia hylätään § 101:n 3 nojalla, eli hylätään ilmeisen perusteettomana sen perusteella, että henkilö on saapunut EU-maasta ja hakemusta ei ole painavasta syystä voitu käsitellä 7 vuorokaudessa. Toisin sanoen hakemus jätetään aikataulusyistä käsittelemättä ja hylätään, vaikka Bulgarian romanien ihmisoikeustilanne on kaikkien tiedossa.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn pöytäkirjan mukaan EU:n jäsenvaltioita pidetään lähtökohtaisesti turvallisina alkuperämaina. Hallituksen esityksessä todetaan kuitenkin että saman pöytäkirjan ainoan artiklan d) kohdan mukaan jäsenvaltio voi käsitellä toisen EU:n jäsenvaltion kansalaisen turvapaikkahakemusta. Suomen tulee kansainvälisten ihmisoikeussopimusten velvoitteiden mukaisesti jatkossakin arvioida kunkin turvapaikanhakijan suojelun tarve em. d) kohdan perusteella myös EU:n eri jäsenvaltioiden kansalaisten kohdalla.

SPA toteaa, että Suomella muiden EU-maiden kanssa on yhteinen vastuu kansalaisten ihmis- ja perusoikeuksien toteutumisesta ja katsoo että Suomen tulisi toimia aktiivisesti romaniväestön aseman parantamiseksi ja yhdenvertaisten oikeuksien toteutumiseksi niin Itä-Euroopan lähtömaissa kuin koko EU:n, mukaan lukien Suomi, alueella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää naisten ja lasten asemaan. Lain soveltamiseen liittyvä ehdotus ennenaikaisen poistamisen sopimisesta ei ole onnistunut. Turvapaikan kieltäminen ei sinänsä voi olla perustelu EU-kansalaisen poistamiselle maasta.

Jos turvapaikanhakija suostuu ennenaikaiseen poistamiseen, vastaanoton piiriin pitäisi kuulua niin pitkään kuin poistumisen järjestämiseen menee viranomaiselta aikaa, ei 7 vrk.

SPA kiinnittää huomiota myös seuraavaan:

Luonnoksessa HE:ksi. kohdassa 1.4. ”Nykytilan arviointi sanotaan: ”Vastaanoton piiriin kuuluville turvapaikanhakijoille Suomessa taattujen etujen on arveltu houkuttelevan unionin kansalaisia Suomeen turvapaikanhakijoiksi. Näyttääkin siltä, että yhtenä syynä unionin kansalaisten Suomessa tekemien turvapaikkahakemusten suureen määrään . . . voivat olla saatu majoitus ja ylläpito sekä rahallinen toimeentulotuki. (. . .) Ei ole tarkoituksenmukaista, että turvapaikkajärjestelmä houkuttelee maahan hakijoita, joiden hakemukset ovat perusteettomia.

Myöhemmin kohdassa ”esityksen vaikutukset” luonnoksessa HE:ksi sanotaan: ”Vastaanoton piiriin kuulumisen lyhytaikaisuus ei houkuttelisi jättämään turvapaikkahakemusta vain taloudellisten etujen toivossa.”

SPA huomauttaa, että lain valmistelussa ei ole syytä nojata arvailuihin. Perusteluna lakimuutoksella ei voi olla että ”etujen on arveltu houkuttelevan”. Lakimuutosta ei oikeusvaltiossa myöskään sovi perusteella seuraavasti:” **Näyttääkin siltä, että yhtenä syynä unionin kansalaisten Suomessa tekemien turvapaikkahakemusten suureen määrään. . . voivat olla saatu majoitus ja ylläpito sekä rahallinen toimeentulotuki.**” Tällaisten **perustelujen paikkansapitävyys on joko osoitettava tai perustelut on poistettava.**

Kim Remitz
Toiminnanjohtaja

Thomas Wallgren
Puheenjohtaja

Suomen Pakolaisapu ry / Finnish Refugee Council
Kaikukatu 3
00530 Helsinki, Finland
puh/tel: +3589 6962 6469
www.pakolaisapu.fi

Kim Remitz
Toiminnanjohtaja / Secretary General
Suomen Pakolaisapu ry / Finnish Refugee Council
Kaikukatu 3
00530 Helsinki, Finland
puh/tel: +3589 6962 6469
www.pakolaisapu.fi